

TRACTATUS IV.

DE SACRAMENTO PŒNITENTIÆ.

Pœnitentiæ nomine aliquando intelligitur specialis virtus, inclinans nos ad docendum de peccatis, & pro eis Deo satisfaciendum. Numeratur inter species justitiæ commutativæ, ejusque actus præcipui sunt dolor, & satisfactio. Hic a nobis accipitur pro Sacramento Pœnitentiæ, a Christo Domino instituto, ad delanda peccata post baptismum commissa. Pœnitentia quidem ut virtus fuit omni tempore necessaria necessitate mediæ ad salutem; in lege autem Evangelii est eodem modo necessarium Pœnitentiæ Sacramentum, saltem in voto ex Trid. Sess. 14. c. 2. dicente: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse batismus.*

CAPUT PRIMUM.

De essentia Sacramenti Pœnitentiæ.

1. *Quæst. 1.* Quænam est materia remota hujus Sacramenti? *R. 1.* materia sufficiens, & necessaria est omne peccatum mortale post baptismum commissum. Hinc peccatum originale excluditur ab hujus Sacramenti materia. Atque hic obiter nota, damnatam esse ab Alex. VIII. prop. istam: *homo debet agere*

tota vita pœnitentiam pro peccato originali. Sunt etiam materia remota, & necessaria confessionis, peccata commissa in ipsa baptismi susceptione, ut & peccatum, quod vocant, *fictionis*, dum quis suscipit baptismum in peccato lethali, & sine dolore de ipso. Ita communiter DD. cum S. Th. & Bonaventura, quibus favet Aug. relatus in c. *de Consec.* ubi ait: *tunc valere incipit ad salutem baptismus, cum illa fictio veraci confessione recedit.* Quamquam alii cum Glosa interpretantur *confessionem* de sola cordis contritione, & eodem modo D. Thomam interpretantur.

2. *R. 2.* Materia remota, sufficiens, & non necessaria hujus Sacramenti sunt omnia peccata venialia, post baptismum commissa, atque etiam mortalia, olim rite confessa, ut docet doctrina communis TT. cum D. Th., Suarez, & allis passim. Et deducitur ex *Extrav. 1. de priv.* in fine, ubi Bened. XI. ait: *Licet de necessitate non sit iterum eadem confiteri peccata, tamen ut eorundem peccatorum iteretur confessio, reputamus salubre.* Et hæc est praxis communis fidelium, qui ad dolorem facilius excitandum, & ad materiam certam in confessione apponendam, solent post venialia aliqua confiteri de peccato aliquo gravi jam confesso. Quamvis enim peccatum, quod semel est rite confessum, deletum sit, nec possit amplius deleri; per Sacramentum tamen confertur gratia ex se delens peccatum, etsi ex accidenti illud in *actu secundo*, ut ajunt, non delet.

3. *Quæst. 2.* Quænam est materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ? R. sunt actus pœnitentis, scilicet contritio, confessio, & satisfactio. Constat ex Trid. Sess. 14. Can. 4. *Siquis negaverit ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet Contritionem, Confessionem, & satisfactionem, quæ tres pœnitentiæ partes dicuntur, anathema sit.* Porro Contritio, & Confessio sunt partes essentielles; actualis vero satisfactio solum est integralis, ut pater in ægrotto, qui ratione destitutus, solet absolvi absque satisfactione; hujus tamen votum, seu propositum necessarium est ad pœnitentiam.

4. *Quæst. 3.* Quænam est forma hujus Sacramenti? R. verba illa: *absolvo te a peccatis tuis.* Sunt, qui velint, ad essentiam formæ solum pertinere ea verba: *absolvo te,* cum ex circumstantiis satis determinentur ad absolvendum a peccatis. Alii tamen id probabiliter negant sufficere, adeoque in praxi standum est secundæ sententiæ, licet forte minus probabili, ut animadvertunt Salmant., Roncaglia, & alii. Omnes tamen fatentur ea verba pertinere ad integritatem formæ, adeoque sine gravi culpa omitti non posse. Quamvis autem verba *ego, & tuis* sint de præcepto, sine illis tamen valide absolvitur. Secus autem, si taceatur verbum *te,* quod reum exprimit, estque de essentia sententiæ judicialis, qualis est absolutio Sacramentalis. Cetera verba, quæ præcedunt absolutionem, in gravi necessitate

omitti possunt, sine hac tamen ea tacere, sicut, & sequentia *Passio Domini N. J. Christi,* cet. erit solum veniale. Mortale tamen est relinquere illa verba: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. Amen.*

5. *Quæst. 5.* Quænam sunt verba ex Rituali R. a Sacerdote in absolutione adhibenda? R. Sacerdos audita Confessione, & iuncta pœnitentia dicere prius debet: *Miserere tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam.* Deinde dextera versus pœnitentem elevata dicat: *Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus. Amen. Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & tu indiges.* Deinde ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. Amen. *Passio D. N. J. Christi, merita B. Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, & quicquid boni feceris, & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.* Si pœnitens sit laicus, omittendum est verbum *suspensionis,* ut monet idem Rituale Romanum.

6. *Quæst. 6.* An valeat absolutio collata per formam deprecatoriam: *absolvat te Deus?* R. sunt plures auctores contendentes ea forma Ecclesiam usam fuisse usque ad sæculum XIII., eamque etiam hodie dum vigere apud Græcos. Ita Tournelius, Martene, & alii. Sed

id negant alii multi, estque communi sententia TT. invalidam esse omnino formam deprecatoriam, cum Christus Dominus expresserit, hoc Sacramentum instituens, a Sacerdote, tanquam Judice sententiam esse ferendam: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Joann. 20. Et a Trid. definitum est, formam debere esse indicativam; ait enim Sess. 14. c. 3. *Docet S. Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis Ministri verbis positam esse: Ego te absolvo, &c. Quibus quidem de Ecclesiæ S. more præces quædam laudabiliter adjunguntur.*

7. *Quæst. 6.* An forma absolutionis necessario sit voce proferenda? R. affirm. cum D. Th. Suario; & communi. Unde Clemens VIII. proscripsit propositionem dicentem: *Licet per litteras, vel internuntium Confessario absenti sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.* Invalida est ergo absolutio data pœnitenti, qui non sit moraliter præsens confessario, ita ut audire possit vocem Confessarii, more communi hominum loquentis, quamvis necesse non sit, ut re ipsa illam audiat.

8. *Quæst. 7.* An valida sit absolutio sub conditione? R. 1. invalida est absolutio collata sub conditione de futuro, v. g. *si restitueris, ego te absolvo.* Ratio est, quia absolutio nullam vim habet, donec impleta sit conditio; nec vero est in potestate confessarii suspendere effectum Sacramenti, quod ex se producit id quod significat; significat au-

tem effectum de præsentis. R. 2. valida est absolutio, quæ datur sub præterita, vel præsentis conditione, quando illa præsens est vel impleta, tunc enim effectum non suspendit: sic DD. fere omnes. Est tamen illicita absolutio sub conditione, nisi gravis sit necessitas ita absolvendi, cum sit contra reverentiam Sacramenti, & contra generalem consuetudinem in re gravi. Erunt autem causæ justæ conditionate absolvendi 1. si Sacerdos prudenter dubitet, an moribundus vivat, necne, vel sentiat, aut sit rite dispositus. 2. si Confessarius dubitet, an habeat jurisdictionem, & sit necessitas confitendi; tunc autem debet pœnitenti manifestare rationem dubitandi, ut si ille re vera jurisdictionem non habuerit; sciat pœnitens se non esse absolutum, adeoque iterare debere confessionem lethalium. 3. si urgeat necessitas suscipiendi Eucharistiam; quam tamen pœnitens suscipere non potest, nisi prudenter credat se esse dispositum juxta præceptum Apostoli. 4. cum dubitatur, an puer, vel semifatuus sint rite parati, præsertim in periculo mortis, & tempore Paschali.

CAPUT II.

De Contritione.

9. *Quæst. 1.* Quid est contritio, & quotuplex? R. Contritio generatim sumpta est dolor, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito, emendandi de cetero, ob motivum